

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उपसमूह, चौथो तह, वैद्य पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा: यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क: २००

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	सेवा सम्बन्धित	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	Section A: २० प्रश्न x २ अङ्क = ४० अङ्क Section B: २० प्रश्न x २ अङ्क = ४० अङ्क Section C: १० प्रश्न x २ अङ्क = २० अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय	कार्य-ज्ञान (Job based-knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	Section A: २ प्रश्न x १० अङ्क = २० अङ्क ४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क Section B: २ प्रश्न x १० अङ्क = २० अङ्क ४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क Section C: ४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा सामान्यतया पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजीमध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । विषयवस्तुका आधारमा कुनै खण्डको नेपाली वा अङ्ग्रेजी भाषा प्रयोग गर्ने वा विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषासमेत प्रयोग गर्न सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । दुवै पत्रको लिखित परीक्षा एकै दिन वा छुट्टाछुट्टै दिनमा लिन सकिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तरबापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर, उत्तर नदिएमा त्यसबापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा OMR उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा निर्देशित स्थानमा निर्देशन बमोजिम Bubble लगाउने र OMR बाहेकको उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी Capital letters: A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । Small letters: a, b, c, d मा लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए त्यस्तो उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) वा कुनै पनि प्रकारको विद्युतीय उपकरण साथमा राख्न वा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । एउटै उत्तरपुस्तिकामा एक भन्दा बढी खण्डको उत्तर लेखेमा सम्बन्धित खण्ड बाहेक अन्य खण्डको उत्तर परीक्षण गरिने छैन ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार परीक्षा योजना वा सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइएअनुसार हुनेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३(तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरण (First Phase) अन्तर्गत प्रथम पत्रको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराउन सकिने छ ।
- प्रथम चरणको दुवै पत्रको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: २०८१/१०/२४

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उपसमूह, चौथो तह, वैद्य पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम र द्वितीय पत्र

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based knowledge)

खण्ड (Section) (A)

१. मौलिक सिद्धान्त, शरीर रचना र क्रिया विज्ञान

- १.१ आयुर्वेदको परिभाषा र महत्व, अष्टांग आयुर्वेदको परिभाषा, आयुर्वेदको त्रिसुत्र, सृष्टि उत्पत्तिक्रम, आयुको घटक
- १.२ आयुर्वेद अवतरण, प्रकृति, शरीर, इन्द्रिय, मन र आत्मा, दोष, भेद, स्थान, कर्म, ज्ञान, धातु उपधातु, मल, पंचमहाभूत, संख्या र सामान्य परिचय,
- १.३ कोष, संगठन, तन्तु प्रकार, अस्थि प्रकार, संख्या, कर्म विभाजन, गणना, षडंग शरीर, सन्धि, प्रकार, कार्य, मांशपेशी, सामान्य प्रकार, नासा, स्वरयन्त्र, श्वासनली, फुफुस, मुख, दन्त, लालाग्रन्थी, अन्ननली, आमाशय, ग्रहणी, क्षुद्रान्त, स्रोत, आशय, प्रमाण शरीर, प्रकृति
- १.४ रक्तसञ्चार प्रणाली, मुत्र प्रणाली, स्नायु प्रणाली, हृदय, धमनी, शिरा, रक्त उत्सर्जन प्रणाली, स्त्री पुरुष प्रजननांग, पंचेन्द्रियहरूको रचना र क्रियासम्बन्धी ज्ञान
- १.५ जीवनीय घोल (Electrolyte Fluid) को ज्ञान, पि.एच. मात्रा

२. द्रव्यगुण

- २.१ द्रव्यगुण शास्त्र: परिचय, प्रयोजन, वर्णित पाँच एवं सात पदार्थ, द्रव्य लक्षण, कर्म, समवाय, कारण द्रव्य, कार्य द्रव्य, वर्गीकरण, रस, गुण, वीर्य, विपाक प्रभावको परिभाषा, भेद, कर्म, विशाक्त गुण
- २.२ पारिभाषिक शब्दहरू: दीपन, पाचन, शमन, अनुलोमन, संसन, भेदन, रेचन, वमन, संशोधन, छेदन, लेखन, ग्राही, स्तम्भन, रसायन, अभिष्यन्दी, बृंहण, व्यवायी, विकाशी, रसायन, वाजीकरण, मदकारी, योगवाही आदि कर्मको ज्ञान
- २.३ द्रव्य नाम र सामान्य प्रयोग ज्ञान: त्रिफला, त्रिकटु, चतुरुष्ण, पञ्चकोल, षडुष्ण, चतुर्वीज, पंचतित्त, लघुपञ्चमूल, वृहतपञ्चमूल, दशमूल, अष्टवर्ग, पञ्चवल्कल, पञ्चतृण, जीवनीयगण, क्षाराष्टक, उपविष, अम्लगण, चतुस्नेह, शीलाजित, रसाञ्जन, मधुर त्रिफला, त्रिमधु, त्रिमद, चतुर्जातक, पञ्चामृत
- २.४ निम्न द्रव्यहरूको आमयिक प्रयोग, प्रयोज्य अंग, मात्राको सामान्य जानकारी: अर्द्रक, आमलकी, अशोक, आरग्वध, अश्वगन्धा, अर्क, उशीर, उदुम्बर, एला, एरण्ड, कुटज, कुटकी, किरातित्त, कम्पिल्लक, कटफल, कुमारी, कुश, कास, कुष्ठ, खदिर, गुग्गुल, गुडूची, गोकुशुर, चांगेरी, चित्रक, चन्दन, जपा, जटामसी, जीरक, जातिफल, तुलसी, दुर्वा, दारुहरिद्रा, द्रोणपुष्पी, धातकी, धान्यक, पिप्पली, पिपल, प्रियंगु, पाठा, पलास, पृश्निपर्णी, पुनर्नवा, बला, वृहती, बर, वरुण, बिल्व, बाकुची, बिडंग, बंशलोचन, विभीतक, भृंगराज, भूम्यामलकी, मुस्तक, मूलक, मरिच मण्डूकपर्णी, मञ्जीष्ठा, यष्टिमधु, यवान्नी, रोहितक, रसोन, रुद्राक्ष, लवंग, लाक्षा, वचा, वासा, शतावरी, शंखपुष्पी, सर्पगन्धा, सारिवा, हरितकी, हरिद्रा, हिंगु, त्रिवृत्त, अस्थिसंहारी, अश्वगोल, कटफल, कान्चानार, निम्ब, सुरण

३. रस शास्त्र तथा भैषज्य कल्पना

- ३.१ रसशास्त्र परिचय र पारिभाषिक शब्द: रस (पारद), महारस (अभ्रक, माक्षिक, शिलाजित), उपरस (गन्धक, गैरिक), साधारण रस, (नवसादर, हिंगुल), सुधावर्ग (चुना, खटिका, दुग्धपाषाण, यवक्षार, सर्जिकक्षार, गोदन्ती, कपर्दक, शुक्ति, शंख, मृगश्रृंग, मयूरपुच्छ), रत्न (मोती, प्रवाल), धातु, उपधातु (मण्डुर), विष (स्थावर, जांगम), विष— उपविषको सामान्य परिचय, मुषा, यन्त्र, पुट, उपरत्नको सामान्य परिचय
- ३.२ भैषज्य कल्पना: भैषज्य कल्पनाको परिचय, महत्व, शुद्धीकरण महत्व, औषध स्रोत, पंचविध कषाय कल्पना (निर्माण विधि, मात्रा, प्रयोगसम्बन्धी सामान्य जानकारी), औषध सेवनकालको ज्ञान
- ३.३ चूर्ण: त्रिफला चूर्ण, सितोपलादि चूर्ण, अविपत्तिकर चूर्ण, सुदर्शन चूर्ण, धान्यपंचक चूर्ण, रोहितक्यादी चूर्ण, पंचास्कार चूर्ण

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उपसमूह, चौथो तह, वैद्य पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.४ वटी: योगराज गुग्गुलु, कुटज घनवटी, कासान्तक वटी, किशोर गुग्गुलु, रातोवरी
 - ३.५ अवलेह: वासावलेह, कण्टकार्यावलेह, कुटजावलेह, च्यवनप्राश, चित्रक हरीतकी
 - ३.६ अञ्जन: रसाञ्जन
 - ३.७ आसव/अरिष्ट: कुमार्यासव, लोहासव, द्राक्षासव, लोहासव, दशमूलारिष्ट, अशोकारिष्ट
 - ३.८ घृत/तैल: त्रिफला घृत, लसुन तेल, सिक्थ तेल
 - ३.९ मलहम: दद्रुविद्रावण मलहम आदिको निर्माण, गुण, मात्रा, प्रयोगबारे सामान्य ज्ञान
४. शल्य र शालाक्य चिकित्सा
- ४.१ परिचय, व्रण शोथ, विद्रधि, सद्योव्रणका परिचय, शल्य र शालाक्यको परिचय, कारण, भेद, लक्षण, चिकित्सा, अष्टविध शस्त्रकर्म, अस्थिभग्न, सन्धिच्यूत एवं प्रारम्भिक चिकित्सा
 - ४.२ क्षारसुत्रको परिचय र विधिको सामान्य जानकारी
 - ४.३ नासागत रोग — संख्या सम्प्राप्ति, लक्षण, सामान्य चिकित्सा, प्रतिश्याय, नासागत रक्तपित्त, सूर्यावर्त, अर्धवभेदक, शीताद, दन्तशूल, कृमीदन्त, दन्तहर्ष, मुखपाक, तुण्डीकेरी शोथ, कण्ठशोथ, कर्णस्राव, कर्णशूल, पक्ष्मकोप, अभिष्यन्द, नक्तान्ध परिचय, लक्षण र सामान्य चिकित्सा
 - ४.४ नासागत एवं कर्णगत शल्य निर्हरण विधि
५. बाल र स्त्री तथा प्रसुती रोग
- ५.१ परिभाषा, स्तन्यपान, क्षीरवर्धक द्रव्य, नाभिपाक, दन्तोद्भेदकालिक व्याधि, लक्षण, चिकित्सा, उदरशूल, बालातिसार, गुदपाक, कृमि, बालशोष, फक्क, छर्दि, बाल कामला, बाल श्वसनक ज्वर, प्रतिश्याय लक्षण, सामान्य चिकित्सा, वय विभाजन, दन्त प्रकरण, बालग्रहको सामान्य ज्ञान
 - ५.२ स्त्री ऋतुकाल, रज काल, रजस्वला, कष्टार्तव, श्वेतप्रदर, सूतीका रोग, कारण, लक्षण, सामान्य चिकित्सा
 - ५.३ गर्भिणी मासानुमासिक परिचर्या, पाण्डु, कामला, शोथ, कारण, लक्षण सामान्य चिकित्सा, गर्भको मासानुमासिक वृद्धि

खण्ड (Section) (B)

६. निदान र चिकित्सा
- ६.१ अष्टविध परीक्षा, पंचनिदान
 - ६.२ निम्न रोगहरूको निदान, लक्षण, चिकित्सा सम्बन्धी सामान्य ज्ञान: अग्निमान्ध, अतिसार, अम्लपित्त, आमवात, सन्धिवात, वातरक्त, उदररोग, कामला, कास, चर्मरोग, कृमी, ग्रहणी, गृध्रसी, ज्वर, प्रवाहिका, पाण्डू, विसर्प, मूत्रकृच्छ्र, राजयक्ष्मा, श्वास, शूल, शोथ, विशुचिका, प्रवाहिका, मुत्रकृच्छ्र, मुत्राघात, मुत्राशमरी, पक्षाघात
७. स्वस्थवृत्त
- ७.१ स्वस्थवृत्तको परिभाषा, स्वास्थ्य लक्षण, रोगको कारण, लक्षण
 - ७.२ दिनचर्या, ऋतुचर्या, जनपदोद्धवंश, ओकसात्म्य, धारणीय अधारणीय वेग
 - ७.३ व्यायाम, स्नान, अभ्यंग, व्याधिक्षमत्व ज्ञान
 - ७.४ योग एवं प्राकृतिक चिकित्साको सामान्य ज्ञान
 - ७.५ अष्टांग योगको परिचय र महत्व
 - ७.६ केही बहुउपयोगी आशनहरूको परिचय विधि र फाइदा: सूर्य नमस्कार, पञ्चासन, वज्रासन, सिद्धासन, गोमुखासन, ताडासन, उष्ट्रासन, पवनमुक्तासन, सर्वाङ्गासन, मंगलाचरण, सुक्ष्म व्यायाम, स्थूल व्यायाम, त्रैथिग एकसरसाइज, पंचाकोषको परिचय, मुद्रा, कुर्सी सुर्य नमस्कार, श्वासन

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उपसमूह, चौथो तह, वैद्य पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ७.७ प्राणायामको परिचय र महत्व
 - ७.८ अनुलोम विलोम, भ्रामरी, कपालभाति प्राणायाम, भस्त्रिका, षट्कर्मको सामान्य परिचय, विधि र महत्वबारे जानकारी
 - ७.९ पूर्व कर्म, पंचकर्म को परिचय र महत्व
 - ७.१० स्नेहन, अभ्यङ्ग, स्वेदन, नस्य, बाह्य वस्ती, शिरोधारा, योनिप्रक्षालनको परिचय, महत्व र विधिबारे जानकारी
- ८. सामुदायिक चिकित्सा**
- ८.१ निम्नलिखित रोगहरूको परिचय, निदान, लक्षण, रोकथाम र चिकित्साबारे सामान्य ज्ञान: ठेउला (Chickenpox), दादुरा (Measles), हाँडे/कर्णमूलशोथ (Mumps), कुष्ठरोग (Leprosy), विषमज्वर (Malaria), कालाज्वर (Kala-azar), क्षीपद (Filaria), प्रवाहिका (Dysentery), लहरेखोकी (Whooping Cough), भ्यागुते रोग (Diphtheria), धनुष्टंकार (Tetanus), गण्डुस्पदक्रिमी (Roundworm), अङ्कुशेजुका (Hookworm), स्फितक्रिमी (Tapeworm), चूर्ना (Pinworm), प्रतिश्याय (Common Cold), क्षयरोग/राजयक्ष्मा (Tuberculosis), मुखशोथ (Stomatitis), यकृतशोथ (Hepatitis), दाद/दद्रु (Ringworm), लुतो/पामा (Scabies), आमाशयगतशोथ (Gastritis), मष्तिष्कावरण ज्वर (Meningitis)
 - ८.२ समुदायमा हुने सरुवा रोगहरूको परिचय र नियन्त्रण, खोप पद्धतिबारे सामान्य ज्ञान
 - ८.३ कुपोषण (Malnutrition) जन्य रोगहरूको सामान्य परिचय, निदान र चिकित्सा
 - ८.४ नसर्ने रोगहरूको सामान्य परिचय
 - ८.५ मधुमेह, उच्च रक्तचाप, अर्बुद रोग, थाइराइडसम्बन्धी विकृतिहरूको सामान्य परिचय, जीवनशैली तथा व्यवस्थापनबारे जानकारी
 - ८.६ निम्न अवस्थाहरूको प्राथमिक उपचार, कारण, लक्षण बारे ज्ञान: कृत्रिम श्वासप्रश्वास क्रिया, ड्रेसिड तथा वेण्डेज, रक्तस्राव, विष, सर्पविष, रेविज रोग, पानीमा डुब्नु, दग्ध, लु लाग्नु, अस्थिभग्न, सन्धिच्यूत (Dislocation)
 - ८.७ जनस्वास्थ्य, वातावरणीय स्वास्थ्य, वायु, जलको ज्ञान, Carbohydrate, Protein, Fat, Mineral, Vitamin, पानी, अन्न, दूध, मासुबारे ज्ञान
- ९. परिवार नियोजन तथा जनसंख्या**
- ९.१ परिवार नियोजन परिभाषा, परिवार नियोजनका विधिहरू (अस्थायी, स्थायी), उपयोग, फाइदा: बेफाइदा, परिवार नियोजन परामर्शबारे ज्ञान
 - ९.२ Vital Statistics, जनसंख्या, जनगणना, मातृ-मृत्युदर, शिशु जन्म तथा मृत्युदरबारे ज्ञान
- १०. स्वास्थ्य प्रणाली, स्वास्थ्य व्यवस्थापन तथा समसामयिक नीति एवं ऐन, नियमहरू**
- १०.१ नेपालमा प्रचलित स्वास्थ्य प्रणालीहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १०.२ आयुर्वेद विभाग, प्रादेशिक स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा/महाशाखा सम्बन्धी जानकारी
 - १०.३ आयुर्वेद चिकित्सा परिषद नेपाल, World Health Organization, Red Cross सम्बन्धी जानकारी
 - १०.४ आयुर्वेदका राष्ट्रिय कार्यक्रमहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १०.५ नागरिक आरोग्य कार्यक्रम सम्बन्धी जानकारी
 - १०.६ आयुर्वेद सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
 - १०.७ AAHW को कार्यविवरण
 - १०.८ नेपालको संविधानमा भएका स्वास्थ्य सम्बन्धी हक एवं नीतिहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १०.९ स्थानीय सरकार संचालन २०७४ (स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयहरू मात्र)

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उपसमूह, चौथो तह,
वैद्य पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (Section) (C)

११. नेपालको संविधानको भाग १ देखि ५ र भाग १३ देखि २२ सम्म तथा अनुसूचीहरू
१२. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१३. प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१४. स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१५. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१६. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१७. प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश) को परिच्छेद १ र परिच्छेद ६ सम्बन्धी जानकारी
१८. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास तथा चालु आवधिक योजनासम्बन्धी सामान्य जानकारी
१९. सेवा समूहको पदको कार्यसँग सम्बद्ध प्रचलित कानूनी व्यवस्था बारे सामान्य जानकारी